

ŞİLE DEMİRTAŞ PAŞA İLKOKULU RESTORASYON VE YENİDEN KULLANIM PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada, İstanbul İli, Şile İlçesi, Hacı Kasım Mahallesi, 5 pafta, 136 ada, 1 parsel üzerinde yer alan Demirtaş Paşa İlkokulu'nun günümüzdeki durumunun belgelenmesi, tarihsel gelişim sürecinin incelenmesi ve yapının korunmasına yönelik restorasyon projesinin hazırlanarak, yapının gelecek kuşaklara aktarılmasının, yöntemlerinin ortaya konması hedeflenmiştir.

1927 yılında yapılan yapının mimarına ilişkin kesin bir bilgiye ulaşılamamış, ancak üslubu dolayısıyla Erken Cumhuriyet Dönemi eğitim yapılarının önemli bir örneği olduğu sonucuna varılmıştır. Demirtaş Paşa İlkokulu'nun çalışma konusu olarak seçilmesinin nedeni, yapının bu önemi yanında, yapım tarihinden bugüne dek özgünlüğünü koruyor olması ve bu nitelikleriyle belgelenerek değerlendirilmesinin gerekli görülmüş olmasıdır. Girişi, Üsküdar Caddesi ile Demirtaş Paşa Sokağının kesişim noktasında yer alan Demirtaş Paşa İlkokulu, 1278 m² taban alanı üzerine bir bodrum, bir zemin ve bir normal kat olarak inşa edilmiştir. Yarım daire biçimli parsel üzerine yerleşmiş olan yapı, dikdörtgen biçimli geniş bir giriş holü çevresinde gelişen mekânlar ve çift kollu bir merdiven evinden oluşmaktadır.

Yapının tarihsel gelişimine ilişkin araştırmalar kapsamında, Şile Belediyesi Arşivi; Demirtaş Paşa İlkokulu Arşivi ve yapının T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nda bulunan tescil dosyasından yararlanılmıştır. Ayrıca, yapının içinde yer aldığı Şile İlçesinin tarihçesi incelenmiş, bunun yanı sıra, karşılaştırmalı çalışma kapsamında, Cumhuriyet Dönemi yapılarıyla ilgili geniş bir kaynak araştırması yapılmıştır. Yapıyı belgelemek ve günümüzdeki durumunu ortaya koymak amacıyla, yapı alanında detaylı bir şekilde ölçülmüş ve rölöve çizimleri oluşturulmuştur. Yapının belgelenmesinde; geleneksel yöntemlerin yanında, lazer metre vb. aletli ölçüm teknikleri de kullanılmıştır.

Tez, yapı ile ilgili görsel ve yazılı kaynakların araştırılması ve yapı üzerindeki izlerin değerlendirilmesi ile hazırlanan restitüsyon projesini takiben, yapının korunması için gerekli müdahalelerin belirlenmesi ve yeni işleve yönelik önerilerin geliştirilmesini içeren restorasyon projesinin oluşturulması ile çalışma tamamlanmıştır.

SİLE DEMİRTAS PASA PRIMARY SCHOOL RESTORATION PROJECT

SUMMARY

In this study, it was aimed to document current conditions of Demirtas Pasa Primary School, located on parcel 1/block 136 in Hacı Kasım neighborhood, Şile, Istanbul, study its changes through time and develop a restoration project and proper methods for the conservation of the building for future generations.

Even though, the architect of Demirtas Pasa Primary School, dated to 1927, is still unknown, regarding the style of the building, it is considered as an important example of the educational buildings of Early Republic Period. The reasons for the selection of Demirtas Pasa Primary School as a case study for this thesis, besides being an important example for its period, have been its well preserved authenticity and the absence of the documentation of the building until this study. The building, built on 1278 m² floor area, is consisted of basement, ground and first floors and its entrance is located at the junction of Üsküdar Avenue and Demirtas Pasa Street. The parcel, where the building is settled on, is semicircular in shape and there is a central hall placed in the center of the building, surrounded by other rooms and a U shaped staircase.

The research on the historical background of the Demirtas Pasa Primary School have been done in the ‘Archives of Şile Municipality’, ‘Archives of Demirtas Pasa Primary School’, ‘Archives of Istanbul Council of Antiquities and Monuments, no:2’. Besides, the history of town of Şile, where the building is located, and Early Republican Period buildings have been studied comprehensively as a part of the research. The building has been measured in details, by utilizing traditional measuring methods and measuring tools like laser meter.

Following the research studies on written and visual sources and the evaluation on the traces in the building related with its earlier periods, a restitution proposal has been prepared. Finally, the restoration project, embodying interventions essential for the conservation and proposals for re-use of the building, have been developed.